

FRÅGOR OCH SVAR OM RAPPORTERING KRING MISSFÖRHÅLLANDEN OCH OEGENTLIGHETER (VISSELBLÅSNING)

Du som är medarbetare vid eller leverantör till Cirio har en viktig roll i att slå larm om du misstänker missförhållanden, oegentligheter eller brott som begås på Cirio. Det ger Cirio en möjlighet att förebygga och korrigera om något har gått fel.

Det är dock viktigt att känna till att du som anmälare inte alltid är skyddad. Därför är det viktigt att läsa igenom detta dokument innan du anmäler.

Vad är visseblåsning och varför är det viktigt?

Visselblåsarlagen (lagen [2021:890] om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden) erbjuder möjligheter att (skyddat eller anonymt) göra organisationer (såsom Cirio) uppmärksam på misstankar om oegentligheter. Visselblåsning är ett viktigt verktyg för att göra det möjligt att få reda på oegentligheter så att dessa kan hanteras. Visselblåsarmeddelanden kan lämnas öppet eller anonymt.

Vad kan jag visseblåsa om?

Du kan visseblåsa om risker för eller faktiska brott mot vissa EU-direktiv och lagar. Du kan såväl lämna uppgifter om saker du har sett som om agerande som riktar sig mot dig.

Ett exempel på vad som skulle kunna anmälas är att Cirio inte uppfyller penningtvättslagen genom att inte genomföra allmänna riskbedömningar eller att Cirio saknar rutiner och riktlinjer avseende sina åtgärder för kundkännedom, övervakning och rapportering samt för behandling av personuppgifter.

Ett annat exempel på vad som skulle kunna rapporteras enligt visseblåsarlagen är om Cirios medarbetare inom ramen för den icke-klientanknutna verksamheten agerar på ett sätt som strider mot exempelvis dataskyddsförordningen.

Utöver detta kan du anmäla missförhållanden härrörande från ett arbetsrelaterat sammanhang som det finns ett allmänintresse av att de kommer fram (*läs mer om denna punkt nedan i informationen om visseblåsarlagen*).

Mot bakgrund av regelverket kring advokaters tystnadsplikt får en anmälare inte bryta mot advokatsekretess. Detta innebär bland annat att det ur ett sekretessperspektiv inte är godtagbart att anmäla förhållanden som härrör från klienter. Ett sådant agerande kan medföra straffrättsligt eller disciplinärt ansvar.

Sammanfattningsvis är det därför viktigt att ha följande i åtanke:

- 1) Du får inte bryta mot advokatsekretess. Detta gäller för all personal inom Cirio och innebär i korthet att du inte får rapportera om missförhållanden hänförliga till klienter.
- 2) Du får rapportera om ageranden/beteenden från Cirio eller dess medarbetare (under förutsättning att du inte då bryter mot advokatsekretess).
- 3) För att vara skyddad enligt visseblåsarlagen måste det du anmäler omfattas av lagen (*se vidare längre ner*).
- 4) Anmäl inte uppgifter som du vet är falska eller som består i ogrundade rykten eller hörsägen. Du behöver dock inte ha faktiska bevis för din anmälan av uppgifter.

I de fall du känner dig osäker om hur du ska agera i denna del kan du kontakta Head of HR Karolina Kranberg (kontaktuppgifter finns på hemsidan). Du får dock inte lämna sådana uppgifter att det är möjligt att identifiera en klient eller ett specifikt ärende.

Är jag skyddad vid en visseblåsning?

Beroende på vem du är, vad du rapporterar om samt hur du kan ha skydd av lagstiftningen.

I korthet kan sägas att om du är medarbetare på Cirio eller en leverantör (enskilt bolag eller individ) till Cirio omfattas du som huvudregel av skyddet enligt visseblåsar- och penningtvättslagen.

Övriga personer (klienter, representanter för leverantörsbolag m.fl.) omfattas inte av skyddet enligt visseblåsarlagen. Detta kan bland annat innebära att vi inte kan skydda uppgifter om dig (dvs. uppgifter om dig omfattas inte av sekretess).

Enligt penningtvättslagen får Cirio inte utsätta en anställd, en uppdragstagare eller någon annan som på liknande grund deltar i verksamheten för repressalier på grund av att denne har gjort en anmälan om misstänkta överträdelser av bestämmelserna i penningtvättslagen eller föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

När det gäller anmälningar enligt visseblåsarlagen är lagstiftningen komplex och du kan hitta mer information om vad den innebär i detta dokument.

För övrig rapportering finns det inget lagligt skydd men Cirios generella inställning att ingen anmälare (förutsatt att din rapportering är ärlig och sanningsenlig – se i denna del även vad som anges om "skäl原因" i redogörelsen för visseblåsarlagen) ska drabbas av nackdelar, repressalier eller sanktioner.

Hur ska jag gå till väga om jag vill ta upp något som inte omfattas av visseblåsarlagen?

Du ska inte anmäla förhållanden som inte omfattas av visseblåsarlagen i vår visseblåsningstjänst utan ska i stället ta upp detta med i första hand Cirios MP eller Head of HR. Deras kontaktuppgifter finns på vår hemsida.

Kan jag vara anonym?

Du kan vara anonym. För att du ska kunna vara anonym måste du antingen använda dig av WhistleB eller lämna uppgifter till Cirio på ett sådant sätt att du inte röjer vem du är. Du kan exempelvis ringa till Head of HR och om du då önskar vara anonym ska du blockera ditt upprings-ID. Hur du kan göra detta måste du utreda själv då olika telefoner och abonnemang har olika förfarandesätt.

Om du röjer uppgifter om dig kan du inte längre vara anonym men Cirio kommer att så långt som möjligt skydda dina uppgifter.

Om du väljer att vara anonym kan detta upprätthållas genom att visseblåsarfunktionen, vid behov, skickar uppföljningsfrågor m.m. genom kanalen för anonym kommunikation.

Det är dock viktigt att du känner till att om du väljer att inte vara anonym kan Cirio tvingas lämna ut uppgifter om dig till exempelvis polis eller andra individer inklusive den som anmälan avser. Det sista motiveras av att "ingen ska dömas ohörd" varför en sådan person kan behöva få försvara och förklara sig.

Om du är anonym kan detta även leda till att Cirio inte kan utreda frågan.

Är jag skyddad även om jag inte är anonym?

Ja, i enlighet med vad som framgår av svaret på "Är jag skyddad vid en visselblåsning" är du skyddad enligt visselblåsarlagen om det du rapporterar omfattas av visselblåsarlagen samt du har agerat på det sätt som lagen anger.

Hur anmäler jag?

För att vara skyddad krävs det att du använder dig av någon av följande tre kanaler:

- 1) WhistleB (nåbar såväl genom Sharepoint som genom Cirios externa webbplats).
- 2) Telefonsamtal till Karolina Kranberg (076 617 08 49).
- 3) Möte med Head of HR.

Varför måste jag använda WhistleB eller prata med Head of HR?

Enligt den nya visselblåsarlagen ska det finnas speciella kanaler för visselblåsning. Om du använder dig av dessa kanaler, rapporterar om sådana förhållanden som omfattas av visselblåsarlagen och även i övrigt uppfyller kraven i den lagen skyddas du mot repressalier och andra bestraffande åtgärder.

Det är bara Head of HR som har åtkomst till din anmälan i WhistleB. Hen är dessutom bunden av tystnadsplikt enligt lag och avtal när det gäller anmälningar enligt visselblåsar- eller penningtvättslagen.

Visselblåsarfunktionen kommer inte att försöka identifiera visselblåsare.

Vad händer med min anmälan?

Cirio kommer alltid att utreda anmälningar och en utredning kommer att utgå från och anpassas till vad som har anmälts och arten och allvaret kring det anmälda. Ett meddelande utreds inte av någon som är inblandad eller har koppling till det rapporterade missförhållandet. I de fall det finns en intressekonflikt för Head of HR kommer frågan att lyftas till Managing Partner för fortsatt hantering.

En utredning kommer främst att ske genom kontakter via WhistleB men kan även innebära möten och samtal med anmälaren och andra personer samt andra utredningsåtgärder.

Du kommer att få en inledande återkoppling inom sju dagar från din anmälan.

Om din anmälan rör förhållanden som inte omfattas av visselblåsarlagen kommer visselblåsarfunktionen inte att hantera frågan vidare men kommer, om möjligt, att kontakta dig med information om hur du kan gå vidare.

Hur kan jag få reda på vad som händer och lämna mer uppgifter?

Kontakter med dig som anmälare kommer främst att ske genom WhistleB. När du gör en anmälan är det därför viktigt att du antecknar/sparar den information som identifierar just din anmälan. Om du skulle tappa dessa uppgifter kan Cirio inte återskapa dessa uppgifter men du kan alltid göra en ny anmälan.

I övriga fall kommer du och den som ansvarar för ditt ärende att samtala om hur återkoppling kan ske.

För det fall du väljer att vara anonym kommer Cirio inte att efterforska och utreda vem du är men detta medför också att det inte kommer att vara möjligt att lämna återkoppling till dig.

Vad kan en anmälan leda till?

Beroende på vad som har framkommit kan en anmälan leda till olika åtgärder. Följande är exempel på vad en anmälan kan leda till:

- En anmälan kan leda till att Cirios HR-funktion utreder och vidtar personalrättsliga åtgärder.
- En anmälan kan leda till att Cirio vidtar generella eller individanpassade åtgärder ur ett arbetsmiljöperspektiv.
- En anmälan kan exempelvis vara av sådan personlig art att Cirio inte kan eller bör vidta åtgärder.
- En anmälan kan inte utredas vidare då det saknas information och det heller inte går att få ytterligare uppgifter.

Kommer Cirio att göra polisanmälningar?

Cirio är, i likhet med andra aktörer och personer, skyldigt att ibland anmäla pågående och förestående grövre brott. Cirio kommer därför att genomföra polisanmälningar i de fall brottsbalken så kräver.

I andra fall där du har gjort en anmälan som omfattas av visselblåsarlagen kommer Cirio som huvudregel inte att polisanmäla ageranden. Cirio kommer i sådana fall att bistå en eventuell anmälare att genomföra en polisanmälan. I fall av anmälan om ett misstänkt brott kommer du att informeras om att din identitet kan komma att lämnas ut.

I de fall din anmälan inte omfattas av visselblåsarlagen alternativt en bedömning görs av att uppgifter ska lämnas till HR-funktionen för vidare hantering kan Cirio, utifrån omständigheterna i ärendet, överväga att genomföra en polisanmälan.

Jag känner mig osäker kring hur jag ska agera. Kan jag fråga någon?

Du kan alltid vända dig till Head of HR Karolina Kranberg om du har frågor. Om du vill vara anonym är det viktigt att du agerar på ett sådant sätt att identifierande uppgifter inte röjs. Detta är viktigt då Cirio kan behöva vidta åtgärder oavsett dina önskemål kring anonymitet. Du kan också vända dig till din arbetstagarorganisation för samråd i fråga om rapportering.

Är WhistleB säkert?

Den digitala visselblåsarkanalerna hanteras av WhistleB som är en extern tjänsteleverantör. Alla meddelanden är krypterade. För att säkerställa anonymiteten hos den som skickar ett meddelande raderas all metadata, inklusive IP-adresser, av WhistleB. Personen som skickar meddelandet förblir anonym även i en fortsatt dialog med de ansvariga som tar emot rapporten.

Kan jag rapportera till någon utanför Cirio?

Enligt visselblåsarlagen kan du under vissa förutsättningar rapportera om missförhållanden till svenska myndigheter eller EU-institutioner m.fl.

Svenska myndigheter - visselblåsningskanaler

När det gäller svenska myndigheter har ett antal av dessa ansvar för att ta emot rapportering enligt visselblåsarlagen genom externa rapporteringskanaler.

Vilka myndigheter du kan vända dig till och deras ansvarsområden framgår av bilagan till förordningen (2021:949) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden – [LÄNK](#)

Nedan finns länkar till myndigheternas visseblåsningsfunktioner:

[Ekobrottsmyndigheten](#)

[Konkurrensverket](#)

[Regeringskansliet](#)

[Skatteverket](#)

[Arbetsmiljöverket](#)

[Transportstyrelsen](#)

[Energimyndigheten](#)

[Post- och telestyrelsen](#)

[Livsmedelsverket](#)

[Integritetsskyddsmyndigheten](#)

[Inspektionen för vård och omsorg](#)

[Finansinspektionen](#)

[Konsumentverket](#)

[Läkemedelsverket](#)

[Folkhälsomyndigheten](#)

[Jordbruksverket](#)

[Strålsäkerhetsmyndigheten](#)

[Havs- och vattenmyndigheten](#)

[Kemikalieinspektionen](#)

[Inspektionen för strategiska produkter](#)

[Länsstyrelsen Blekinge län](#)

[Länsstyrelsen Dalarnas län](#)

[Länsstyrelsen Gotlands län](#)

[Länsstyrelsen Gävleborg](#)

[Länsstyrelsen i Hallands län](#)

[Länsstyrelsen i Jämtlands län](#)

[Länsstyrelsen i Jönköpings län](#)

[Länsstyrelsen Kalmar län](#)

[Länsstyrelsen i Kronobergs län](#)

[Länsstyrelsen i Norrbottens län](#)

[Länsstyrelsen i Skåne län](#)

[Länsstyrelsen Stockholm](#)

[Länsstyrelsen i Södermanlands län](#)

[Länsstyrelsen i Uppsala län](#)

[Länsstyrelsen i Värmlands län](#)

[Länsstyrelsen i Västerbottens län](#)

[Länsstyrelsen i Västernorrlands län](#)

[Länsstyrelsen i Västmanlands län](#)

[Länsstyrelsen i Västra Götalands län](#)

[Länsstyrelsen i Örebro län](#)

[Länsstyrelsen i Östergötland](#)

[Naturvårdsverket](#)

[Skogsstyrelsen](#)

[Swedac \(Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll\)](#)

[Myndigheten för samhällsskydd och beredskap](#)

[Elsäkerhetsverket](#)

[Boverket](#)

[Spelinspektionen](#)

[Revisorsinspektionen](#)

[Fastighetsmäklarinspektionen](#)

Svenska myndigheter – på annat sätt än via visselblåsningsskanaler

Du är också skyddad enligt visselblåsarlagen om du rapporterar externt till en myndighet på annat sätt än via deras externa rapporteringskanaler, under förutsättning att du

1. först har rapporterat internt i enlighet med visselblåsarlagen utan att

- Cirio har vidtagit skäliga uppföljningsåtgärder med anledning av rapporteringen, eller
- Cirio i skälig utsträckning har lämnat återkoppling om uppföljningen inom tre månader från det att du fick bekräftelse på din anmälan (eller sju dagar om en anmälan inte har bekräftats),

2. har skälig anledning att anta att missförhållandet utgör en överhängande eller uppenbar fara för liv, hälsa, säkerhet eller risk för omfattande skada i miljön eller av annat skäl har befogad anledning att rapportera till myndigheten, eller

3. har skälig anledning att anta att en intern rapportering skulle innebära en risk för repressalier eller leda till att missförhållandet sannolikt inte skulle avhjälpas på ett effektivt sätt.

EU:s institutioner, organ och byråer

Du är också skyddad om du rapporterar missförhållanden enligt visselblåsarlagen till någon av EU:s institutioner, organ och byråer som har inrättat externa rapporteringskanaler och förfaranden för att ta emot rapporter om missförhållanden. Detta gäller under förutsättning att du rapporterar i enlighet med de förfaranden som gäller för den aktuella rapporteringskanalen.

[Hitta alla EU-institutioner och EU-organ](#)

[Hur kan jag klaga?](#)

[Kontakt](#)

Det kan noteras att det är viktigt att noga undersöka om och hur en anmälan kan ske till en institution, organ eller byrå för att säkerställa att du får skydd.

Meddelarfrihet, anskaffarfrihet, efterforskningsförbud och repressalieförbud

Meddelarfrihet innebär att var och en har rätt att lämna uppgifter i vilket ämne som helst för publicering i de medier som omfattas av tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen. I vissa undantagsfall kan dock en meddelare straffas för sitt uppgiftslämnande. Det rör sig bland annat om fall där utlämnandet av uppgifter omfattar brott mot advokatsekretessen.

Anskaffarfriheten innebär att var och en har rätt att straffritt anskaffa uppgifter för publicering i ett medium som omfattas av tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen. Vanlig lag tillämpas på det sätt som anskaffandet sker på. Det innebär att det är straffbart att anskaffa uppgifter genom till exempel stöld eller dataintrång.

Efterforskningsförbudet i denna del innebär att efterforskning av identiteten hos en författare, upphovsman eller en meddelare som omfattas av anonymitetsskyddet i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen inte får ske. Detta förbud gäller inte för Cirio utan gäller för myndigheter eller andra allmänna organ.

Repressalieförbudet betyder i denna del att en myndighet eller annat allmänt organ inte får ingripa mot någon för att denne har utnyttjat sin tryck- och yttrandefrihet.

LAG (2021:890) OM SKYDD FÖR PERSONER SOM RAPPORTERAR OM MISSFÖRHÅLLANDEN (VISSELBLÅSARLAGEN)

Lagens tillämpningsområde

Visselblåsarlagen gäller vid rapportering av missförhållanden i ett arbetsrelaterat sammanhang som det finns ett allmänintresse av att de kommer fram.

Arbetsrelaterat sammanhang

Med *arbetsrelaterat sammanhang* menas att informationen ska härröra från en persons nuvarande eller tidigare arbete i vilken personen kan eller har kunnat förvärva information om missförhållanden. Lagen gäller inte vid rapportering utanför ett arbetsrelaterat sammanhang, till exempel rapportering av information som någon har fått del av i egenskap av kund, klient, patient eller elev.

Missförhållanden

Med *missförhållanden* avses såväl handlanden och underlåtenheter, oavsett om det rör ett uppsåtligt eller oaktsamt agerande, eller missförhållandena har sin grund i omständigheter som ingen särskild person kan lastas för, dvs. olyckshändelser.

Allmänintresse

Avslutningsvis krävs det att det finns ett *allmänintresse* av att informationen kommer fram. För att det ska anses finnas ett allmänintresse krävs det att missförhållandena angår en krets av personer som kan betecknas som allmänheten. Lagen är således normalt inte tillämplig när det gäller rapportering av sådant som endast rör den rapporterade personens egna arbets- eller anställningsförhållanden. Det krävs vidare att allmänheten har ett legitimt intresse av att missförhållandena kommer fram. Ett legitimt intresse finns exempelvis av att missförhållanden som påverkar allmänheten negativt kommer fram och därmed kan avhjälpas. Allmänheten kan också ha ett legitimt intresse av att bli upplyst om missförhållandena för att kunna vidta åtgärder för att skydda sig.

Frågor med anknytning till följande områden avser som regel ett allmänintresse: offentlig upphandling, finansiella tjänster, produkter och marknader och förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism, produktsäkerhet och produktöverensstämmelse, transportsäkerhet, miljöskydd, strålskydd och kärnsäkerhet, livsmedels- och fodersäkerhet, djurs hälsa och välbefinnande, folkhälsa, konsumentskydd, och skydd av privatlivet och personuppgifter samt säkerhet i nätverks- och informationssystem.

Det finns som regel även ett allmänintresse av att överträdelse av gällande föreskrifter som meddelats av riksdagen, regeringen eller annan myndighet kommer fram. Detta gäller även överträdelse av bindande föreskrifter från EU.

Utifrån omständigheterna i enskilda fall kan det även finnas ett allmänintresse av att brott mot interna regler och principer kommer fram och även frågor som rör felaktigt eller obehörigt användande av allmänna tillgångar omfattas.

EU-rättsakter m.m.

Enligt lagen får rapportering vidare ske av ageranden som strider mot vissa rättsakter eller lagar och föreskrifter som genomför/kompletterar sådana akter (se i EU-direktivet (länk nedan) för information om vilka akter som avses).

Säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter

Rapportering enligt lagen får inte ske av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter enligt säkerhetsskyddslagen.

Vem skyddas av lagen?

Enligt visselblåsarlagen ska en verksamhetsutövare göra interna rapporteringskanalerna tillgängliga så att följande personer som är verksamma hos verksamhetsutövaren kan rapportera om missförhållanden som förekommer i verksamhetsutövarens verksamhet:

- 1) arbetstagare,
- 2) arbetssökanden
- 3) volontärer,
- 4) praktikanter,
- 5) personer som annars utför arbete under en verksamhetsutövares kontroll och ledning,
- 6) egenföretagare,
- 7) personer som ingår i ett företags förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan, om verksamhetsutövaren är ett företag, och
- 8) aktieägare som är verksamma i bolaget, om verksamhetsutövaren är ett aktiebolag.

Även tidigare arbetstagare med flera skyddas av lagen om de har fått del av informationen under deras tid i verksamheten.

Vad består skyddet i?

Ansvarsfrihet för brott mot tystnadsplikt

En rapporterande person får inte göras ansvarig för att ha åsidosatt tystnadsplikt, under förutsättning att personen vid rapporteringen hade skälig anledning att anta att rapporteringen av informationen var nödvändig för att avslöja det rapporterade missförhållandet. Ansvarsfriheten gäller dock inte vid uppsåtligt åsidosättande av sådan tystnadsplikt som enligt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) inskränker rätten att meddela och offentliggöra uppgifter enligt tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen (så kallad kvalificerad tystnadsplikt). Ett exempel på en sådan tystnadsplikt är advokatsekretessen.

Ansvarsfriheten medför dock inte rätt att lämna ut handlingar.

Inhämtande av information

En rapporterande person får inte göras ansvarig för överträdelse av bestämmelser som gäller inhämtande av information, om personen vid inhämtandet hade skälig anledning att anta att inhämtandet var nödvändigt för att avslöja ett missförhållande. Ansvarsfriheten enligt gäller dock inte om den rapporterande personen genom inhämtandet gör sig skyldig till brott.

Skälig anledning

För att få skydd enligt lagen krävs att den rapporterande personen vid rapporteringen hade skälig anledning att anta att det är nödvändigt att rapportera för att avslöja ett missförhållande. Detta innebär bland annat att man inte får rapportera ogrundade rykten, hörsägen eller medvetet falsk information. Det krävs inte att den rapporterande personen kan tillhandahålla faktiska bevis för missförhållandena, men det måste finnas något som gör att det är rimligt att tro att informationen är riktig. Det ställs inte några krav på att den rapporterande personen måste vidta undersökningar och kontroller för att säkerställa att uppgifterna verkligen är riktiga, om det inte utan svårigheter går att undersöka eller kontrollera uppgifternas riktighet.

Mer information

För mer information om lagens innehåll och dess utformning kan du läsa vidare i följande länkar:

[Lag \(2021:890\) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden](#)

[Förordning \(2021:949\) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden](#)

[EU-direktiv \(inklusive bilaga om relevanta EU-rättsakter\)](#)

[Regeringens proposition till visseblåsarlagen](#)